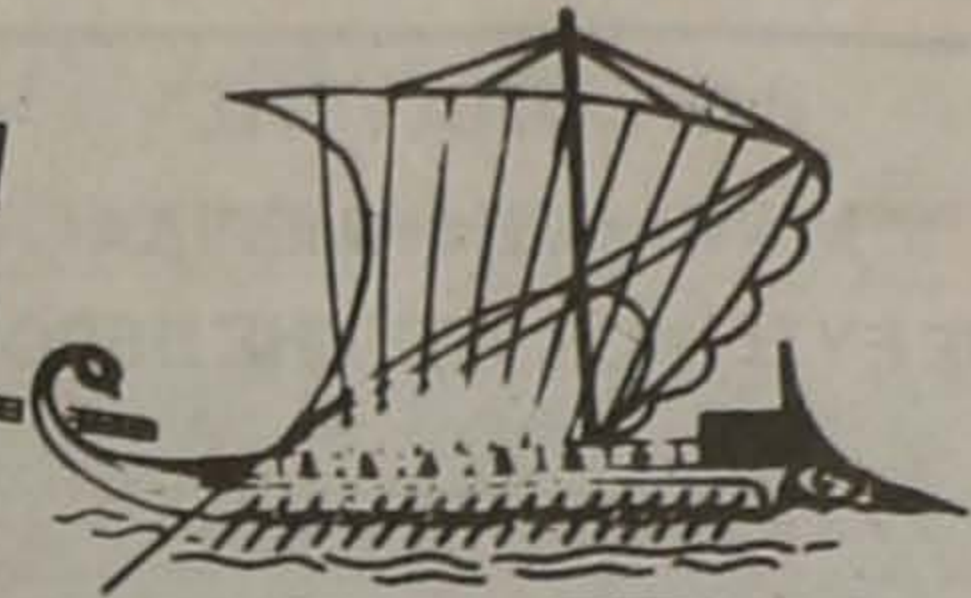
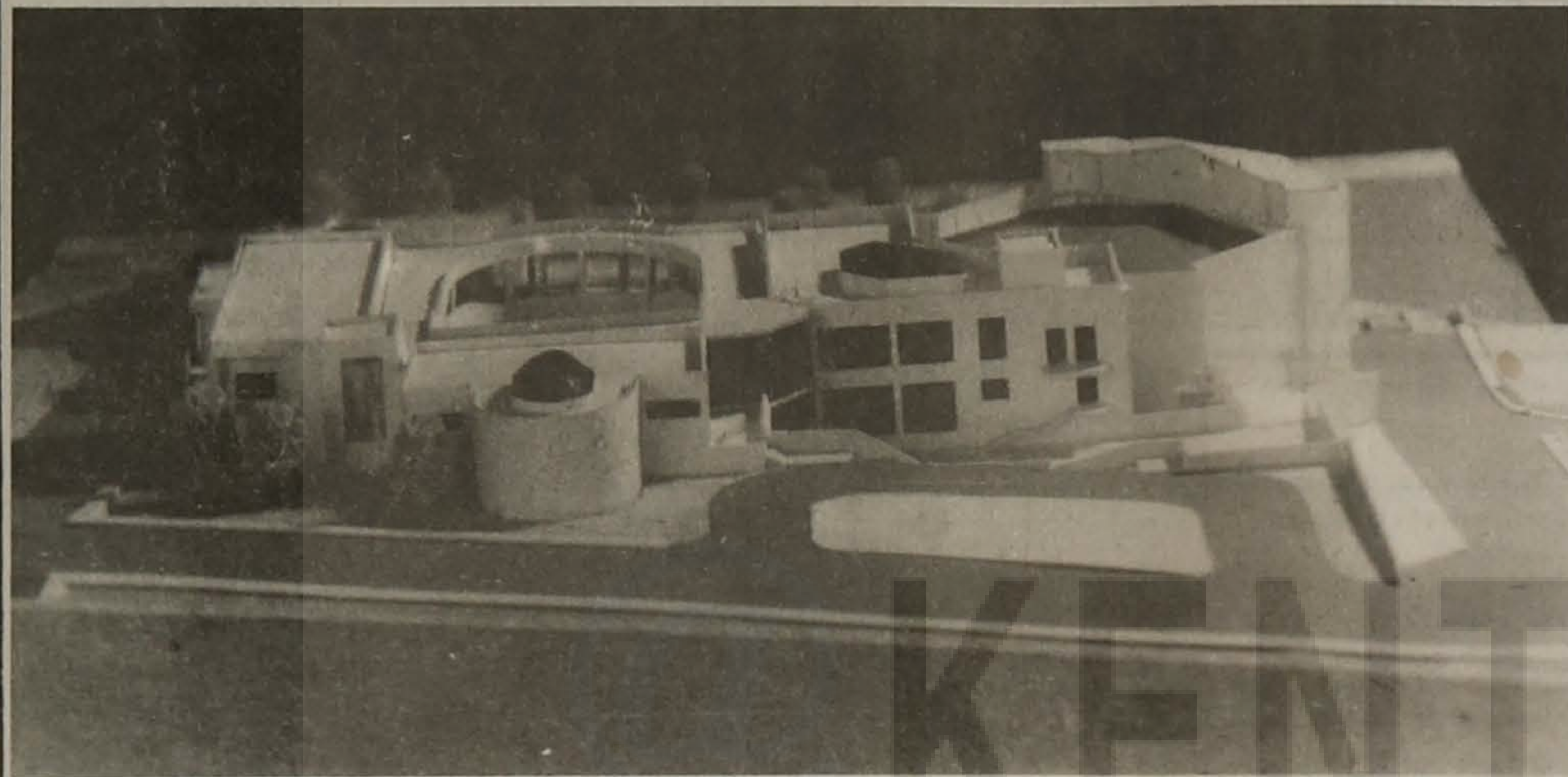

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Ετος 1ο Αρ. φύλλου 12 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΡΤΣ 1989

ΣΥΝΤΟΜΑ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Στις 24 Νοεμβρίου 1989 κατατέθηκαν στο Γραφείο Πολεοδομίας τα σχετικά δικαιολογητικά για την έκδοση της άδειας κατα-

σκευής του Πνευματικού Κέντρου της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας.

Ενα χρόνο συμπλήρωσε η εκπομπή της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας στον "ΤΥΠΟΣ FM"

Πόντιοι και Φιλοπόντιοι, Υπεύθυνοι του Σταθμού και οι Συντελεστές της εκπομπής, η Διοίκηση της Ε.Λ.Β. και περαστικοί γιόρτασαν στις 6 Δεκεμβρίου το απόγευμα, στα Γραφεία του Σταθμού και μέσα σε πανηγυρική ατμόσφαιρα τα πρώτα γενέθλια της ραδιοφωνικής εκπομπής της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας.

Η εκπομπή αυτή, ήρθε να ικανοποιήσει μία ανάγκη, μία επιθυμία. Ήταν κάτι που έλειπε από την περιοχή μας, κάτι που το αναζητούσε ο ποντιακός κόσμος. Μπορούμε να πούμε σήμερα, κι ύστερα από ένα χρόνο, ότι η εκπομπή αυτή δικαιώσε τις προσδοκίες του υπεύθυνου της Κώστα Καραπαναγιωτίδη και των συνεργατών του.

Ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Αλέξ. Τσακουρίδης καθώς κόβει την τούρτα των γενεθλίων.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Στη Χριστουγεννιάτικη βραδιά αγάπης που θα κάνουμε στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών την 23η Δεκεμβρίου, ώρα 8 το βράδυ, θα χαρούμε πολύ να είστε μαζί μας.

Το Διοικ. Συμβούλιο Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλαμβάνει:

- Χριστουγεννιάτικα ποντιακά κάλαντα από την Χορωδία.
- Χαιρετισμό από τον πρόεδρο του Δ.Σ.
- Νεοελληνικά κάλαντα από την Χορωδία.

Απαγγελία Χριστουγεννιάτικων ποιημάτων από μαθητές.

Ομιλία με θέμα τα Καλαντόφωτα στη ζωή των Ποντίων.

Απονομή Τιμητικών Διακρίσεων σε παλιά μέλη της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας για την ιδιαίτερη προσφορά τους στο έργο της Λέσχης.

Επίδειξη ποντιακών χορών από τα χορευτικά συγκροτήματα της Λέσχης.

Σημειώνεται ακόμη, ότι θα προσφερθούν στην εκδήλωση και παραδοσιακά κεράσματα.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Αγαπητοί συμπατριώτες, Σας καλούμε σ' ένα κοινωνικό - ανθρωπιστικό συναγερμό για τους ομογενείς μας, που καταφθάνουν στη χώρα μας από την Σοβιετική Ένωση, με τις οικογένειές τους.

Μέχρι σήμερα 4.000 χιλιάδες συμπατριώτες μας έχουν φθάσει στην πατρίδα μας, ενώ μέχρι το τέλος του 1990 προβλέπουμε να ξεπεράσουν τις 50.000 χιλιάδες.

Αυτοί οι συμπατριώτες μας έχουν άμεση ανάγκη από το ενδιαφέρον όλων μας, διότι αντιμετωπίζουν καυτά προβλήματα επιβίωσης, όπως:

γής από τελωνειακές υποχρεώσεις, αναγνώρισης των τίτλων σπουδών ή των επαγγελματικών διπλωμάτων τους και οπωσδήποτε υποδοχής, ενημέρωσης και εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Αν και το πρόβλημα της προστασίας τους και της γεωργικής ή αστικής αποκατάστασής τους είναι έργο και πρώτη ευθύνη της Πολιτείας, σας καλούμε:

Σ' όποιο χωριό ή πόλη γνωρίζετε ότι υπάρχει δυνατότητα χορήγησης κατοικίας, οικοπέδου, χωραφιών, εργασίας, αν ξέρετε άτομα που μπορούν να

συνέχεια στην 3η σελ.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Τα καλαντόφωτα στη ζωή των Ποντίων

Είναι αλήθεια ότι η επίδραση του Χριστιανισμού στάθηκε αποφασιστική και θεμελιακή στη ζωή των Ελλήνων και κατά συνέπεια και στη ζωή των Ποντίων.

Διαβάζοντας κανείς το βιβλίο της ζωής ενός λαού και μάλιστα με το φακό της δημοτικής του ποίησης, των θρησκευτικών του πεποιθήσεων, των ηθών και εθίμων του δε θα αργήσει να διαπιστώσει την ψυχοσύνθεση, το ήθος και τους οραματισμούς αυτού του λαού.

Όποιος θελήσει να αγγίξει τη χορδή της ποντιακής ψυχής δεν έχει παρά να μελετήσει τα ήθη και τα έθιμα των Ποντίων.

Εκεί, θα βρει στοιχεία που φτάνουν ως τα πανάρχαια χρόνια του Ελληνισμού. Τα ήθη και έθιμα των Ποντίων είναι αρχαιότροπα. Ο Σάββας Ιωαννίδης στο περισπούδαστο σύγγραμμά του "Ιστορία και Στατιστική Τραπεζούντος", γράφει: "Οι εν Πόντω Έλληνες έχουν πάντες τα ήθη κι έθιμά των, θρησκευτικά και κοινωνικά, πάνυ παραπλήσια μετά των αρχαίων Ελλήνων". Ο Ποντιακός λαός συντήρησε τις ειδωλολατρικές συνήθειες με τις χριστιανικές. Γεφύρωσε το χάος με το σήμερα και το αύριο, χωρίς να αλλοιώσει τις χριστιανικές αλήθειες. Εδώσε έτσι, συνέχεια στην εθνολογική του ύπαρξη.

"Χριστός γεννέθεν χαρά στον κόσμο".

"Φως εν τω σπηλαίω ανέτειλε και τος εν σκότει απέλαμψεν".

Η ποντιακή μούσα μαζί με την εκκλησιαστική υμνολογία φέρνουν μηνύματα χαράς στον κόσμο όλο. Δίνουν την ελπίδα ότι θα έλθουν καλύτερες μέρες στην ανθρωπότητα.

Τα ποντιόπουλα το σούρουπο κι ως τα μεσάνυχτα ψάλλουν το "Χριστός γεννέθεν..." ή το "Καλήν εσπέραν Αρχοντες". Οι ξενιτεμένοι επιστρέφουν. Λάμπουν τα σπίτια. Η χριστόφορη ποντιακή ψυχή σε τέτοιες μέρες δεν "αντιπαρέχεται" τον πόνο. Μέλημα

των Ποντίων να φέρουν τη χαρά σε κάθε σπίτι ανήμπορο, σε κάθε απροστάτευτη οικογένεια, σε κάθε ορφανό. Μεσάνυχτα σημαίνουν οι καμπάνες. "Ε, σκωθέστε, εντώκαν τα καμπάνες". Βαθιά η πίστη των Ποντίων. Πλούσιο το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Ομαδικές γίνονται οι επισκέψεις. Προπορεύεται ο ιερέας κι ακολουθούν οι "μειζέτεροι". "Χριστός ετέχθη!". Κι απαντούν: "Αληθώς ετέχθη". Κι ο λυράρης: "Πάντα να έτον τη Χριστού, πάντα να εν τα φώτα...".

Παραμονή της Πρωτοχρονιάς κι οι νέοι ψάλλουν:

"Αρχή Κάλαντα, κι αρχή του

Χρόνου! Πάντα κάλαντα! Πάντα του Χρόνου!" ή ο "Αε Βασίλης έρχεται...".

Θα μαζέψουν χρήματα για τους φτωχούς και για τις ανάγκες του σχολείου και της εκκλησίας. Τη βραδιά αυτή κάνουν την πρώτη τους εμφάνιση και τα "Μωμόρια" που θα συνεχίσουν ως την Καθαρή Δευτέρα". Με το γλυκοχάραγμα της Πρωτοχρονιάς γινόταν και το καλαντίασμαν τη πηγαδί, δηλαδή της βρώσης.

Το έθιμο απαιτούσε προσφορά δώρων στη βρώση για να ανοίξει η τύχη.

"Σην ύειαν έμου... Ο Θεόν

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

να πολυχρονίζ και να κρατεί μας...". "Κανέναν κακόν να μη ελέπομε...".

"Ο Θεόν όλον τον κόσμο κι εμάς πα να μη ανασπάλ". Ευχές γενικές, συνολικές κι όχι ατομικές, προσωπικές! Ευχές που αναβαίνουν ως τον ουρανό. Κι εδώ το μεγαλείο της ποντιακής ψυχής.

Ξεχωριστή ευλάβεια επικρατούσε τη νύχτα της παραμονής των Φώτων. Στον κύκλο του ενδιαφέροντος οι νεκροί. Για κάθε πεθαμένο άναβε κι ένα κερί. "Ο Θεός να σχωρά τον", ήταν η στερεότυπη ευχή.

Σεβασμός όχι μόνο στους μεγαλύτερους, αλλά και στους νεκρούς. Η ημέρα των Φώτων ήταν ημέρα χαράς. Κατά το έθιμο την ημέρα αυτή ο Σταυρός γυρνούσε σ' όλα τα χριστιανικά σπίτια για να φέρει την ευλογία.

Απλές, φυσικές και καθαρές συνήθειες, που μιλούσαν βαθιά στην ψυχή. Συνήθειες που πείθουν ότι και σήμερα αξίζουν και δικαιούνται να συμπορευτούν με τη σύγχρονη ζωή, για μία κοινωνία ανθρωπινότερη, όπου θα βασιλεύει η "επιγής ειρήνη".

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Δημόσιος Υπάλληλος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΤΣΑΧΟΥΡΙΔΗΣ

Δικηγόρος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΧΙΟΝΙΔΗΣ

Δικηγόρος - Ιστορικός

ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΧΙΟΝΙΔΗΣ

Συν. Δημοσίου

ΟΔΥΣΣΕΑΣ Γ. ΓΩΝΙΑΔΗΣ

Ηθολογός - Σκηνοθέτης

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Ε.Ε.

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ

ΤΗΛ. 0331/66.913 ΦΑΧ 0331/66.979

ΒΕΡΟΙΑ: Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

ΓΡΑΦΕΙΑ: Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧ. 500

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"
είναι στη διάθεση όλων των ανα-
γνωστών του.- Οι εργασίες πρέπει να στέλνο-
νται αν είναι δυνατόν δακτυλο-
γραφημένες.- Παράκληση οι εργασίες να
γράφονται στην Δημοτική και με
το μονοτονικό σύστημα.- Καμιά εργασία δημοσιευμένη
ή όχι δεν επιστρέφεται.

Ο ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΚΑΖΑΜΙΑΣ

1. Καλατάρτες και Νέον Έτος *
άμον πάντα και οφέτος.
2. Ο Κούντουρον, - ο *
κούτσουρον - ο ουραδο-
κομμένος.
3. Ο Μάρτης έρται και *
διαβαίν', άλλης παγών' και
άλλης χουλαίν'.
4. Απρίλτες φέρ' τα *
χελιδόνα κελαιδούν και λυών
τα χιόνα.
5. Ερθεν ο Καλομηνάς βόστ' *
τζιτζέκα αν πεινάς.
6. Τη Κερασινού ο Ήλον κοκ- *
κινίει σε άμον μήλον.
7. Ερθεν και ο Χορτοθέρτες *
έπαρ' το καγάν σο χέρ' τσ'.
8. Ο Αύγουστον αλωνίζ' τ' *
οικοκύρτες χαρεντερίζ'...
9. Ο Σταυρίτες ρούζ' τα *
φύλλα και ξεραίντανε τα
ξύλα.
10. Ερθεν ο Τρυγομηνάς έ- *
φκαιρον τ' αμπάρ' τες; Πεινάς!
11. Αεργίτες μουδουλιζ' σο *
ραχίν ανθρώπ'ς φουρκίζ'.
12. Χριστιενάρτες φέρ' τον *
κρύον σαν εκείνον π' έχ' τον
βίον.

ΘΕΑΤΡΟ

Εδώ και δύο εβδομάδες άρχισαν οι δοκι-
μές του θεατρικού έργου "ΣΕΙΡΑΝ ΚΙ
ΧΑΛΑΝΩ" της Άννας Μαυροπούλου -
Βαφειάδου από την θεατρική ομάδα της Ευ-
ξεινού Λέσχης Βέροιας.

Στην θεατρική ομάδα καλούνται να εν-
ταχθούν και όσα άλλα άτομα ενδιαφέ-
ρονται να παίξουν στο θέατρο.

Στο επόμενο φύλλο της εφημερίδας μας
θα σας δώσουμε περισσότερες λεπτομέ-
ρειες.

Η ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΜΟΥΣΑ

Και τι δεν τραγούδησε η Ποντιακή
Μούσα! Αυτή φέρνει στη σκέψη
αλησμόνητες πατρίδες, πολιτισμό ένδοξο,
ιστορία λαμπρή, χιλιοτραγουδιμένα
παρχάρια, απέραντα δάση, εύφορους
κάμπους, λυγερές κόρες, λεβεντόκορμα
παλικάρια, σοφούς δασκάλους, άξιους
κληρικούς, την Παναγία Σουμελά, τον Αη
Γιώργη τον Περιστερεώτα, τον Αη Γιάννη
τον Βαζελώνα, το περίφημο φροντιστήριο
της Τραπεζούντας, τους Ακρίτες, τα ήθη
και έθιμά μας.

Ας προσπαθήσουμε όλοι μαζί και κυρίως
οι μεγαλύτεροι να περισώσουμε ότι
απόμεινε από τα παραδοσιακά ποντιακά
τραγούδια και ας τα δώσουμε στα παιδιά
μας, στους νέους μας. Είναι ιερό καθήκον
όλων μας. Θα είναι η καλύτερη κληρονο-
μιά μας.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

Από την Ποντιακή Παράδοση
Μήνες και γιορτές

12. Δεκέμβρης - "Χριστιανάρτες"

ομέ γεννέθεν κι αύρι νεστέ-
θεν

Τον εγγένεσεν η Παναγία

Τον ενέστεσεν αι - Παρθέ-
νος.

Τον επερίπαιξαν οι χιλ Ε-
βραίοι

ασά κροντικά κι αστήν καρ-
διάν.

Αίμαν έσταξεν πληγήν κι
εφάνθεν

ούμπ' αν έσταξεν
εμπροστάθεν.

Εμύριστην ατ' ο κόσμος όλον
για μυρίστ' από και συ αφέ-
ντη.

Ερθαν του Χριστού τα
παλληκάρε

Θέλνε ούβαν θέλνε λεφ-
τοκάρε.

Τα μεσάνυχτα ξυπνούσε τον

κόσμο ο γλυκός ήχος των κου-
δουγιών που χτυπούσε μιά
παρέα, την οποία όριζε η εκ-
κλησιαστική επιτροπή της ενο-
ρίας. Σε κάθε σπίτι μπροστά
έλεγε: "Εγγενίς - τεν, σκωθέ-
στεν, ηεκκλησία και ο Χριστόν
λαλει σας Χριστιανό!".

Το Χριστουγεννιάτικο δέν-
δρο το στόλιζαν συνήθως τα
παιδιά του σχολείου με ξηρούς
καρπούς και με ζωγραφίες
γύρω από τη γέννηση.

Ανήμερα των Χριστου-
γέννων όλη η οικογένεια
καθόταν στο τραπέζι.

Είχαν μεγάλη λαχτάρα για
το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι.
Σαράντα μέρες νήστευαν
αστηρά, ακόμη και οι
άρρωστοι. "Ντό είς και θα
τρών; Ηνεστειάν άλλον καλλι-
ον λαρών". "Γιατί μαντζιρίσι" ο
γουρζουλός εσέβεσε;". Μετά
από το τραπέζι άρχιζαν τις ε-
πισκέψεις. Σε κάθε επίσημη έδι-
ναν την ευχή: "Σ' έτη πολλά
και να βοηθά και από καιρού
πα".

Γ.Α.Μ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Είμαι και Χατζής!...

Η γυναίκα τη Χατζή Γεώρ' τη Δεβρέσ' ασ'
σύν Γίμεραν εγύριζεν φορτωμέντσα σκοτω-
μέντσα ασ' σό χωράφ'. Ελέπ' τον άντραν
ατς τον Χατζ'ν, απλωμένον αφκά σύν
στούβαν, άμον τον τεμπέλ τον Πάρδον...

Επεκούμψεν σ' ένα περβόλ με το σολάκ-
ν ατς και λέει ατον:

- Αμώσε γαράευτε, ντο εθέλνα κ' επέρα
σε!... Οκνέας, γουλέας, απασάρευτος κι
ούλα τα κακά!...

- Μέτα γυναίκα, λέει κι ο Χατζής. Ούλα τα
κουσούρα μ' είπες... τα χάρτια μ' ενέσπα-
λες... Και εσέν πα σάγκις τη Φωστήρ ο Γερί-
κας θα επαίρνε σε!... Εκυλίεν το καπάκ και
έβρεν την τέντζερεν!... Εγώ τηδέν ά κ'
είμαι, είμαι και Χατζής!...

- Αρ' εγώ πα φορτωμέντσα κατσαβα, είπεν
με το γέλος η Σώνα κ' εδέβεν πλάν'...

2. Παναγία φυλάγ!...

Ο Νικόλας τη Ζαρέα εκατήβαινεν ασύν
Τραπεζούνταν με το μουλάρ'ν ατ φορτωμέ-
νον. Σή Κοτυλή το κούπάν εκυλίεν το
μολλάρ.

Ο Ζαβαλής ο Νικόλας γαλαλαίζ'

- "Παναγία, πρόφτασον! πρόφτα Παναγι-
α". Αμαν το μουλάρ όσον ντ' επέγγενεν εκυ-
λίουτον, άμον κυλίντρ' σό παγίρ', ανάμεσα
σα καφούλα και σα τσαλιά.

Εφογέθεν ο Νικόλας την αμαρτίαν και
ερχίνεσεν να κουίζ - "Παναγία φυλάγ!...
Παναγία μη σουμών' τς, Παναγία φύγον θ'
εβγάλ-νε τα τσατσία τ' ομμάτα σ'...

3. Το "Μάσ"

Τη Κωστώντων η νύφε, η Πελαγία, πολλά
σαιγκουλούσσα ετον και ούλ-τς πα εκράτ-
νεν "μάσ".

Εναν ημέραν επήγεν σύν χαμελέτεν τη
Τηλίκ ν' αλέθ. Ερωτά τεν ο σχωρεμένον ο
Τηλίκ-ς.

- Νύφε πόσα κότα εν η αλεσία σ';

Η Πελαγία για να μη καλάν' το "μασ"
εσορύμωσεν και λέει ατον σ' ωτίν ατ.

- Αφέντά!... πέντε κότα!...

Η τούρτα των γενεθλιών της εκπομπής σε
σχήμα ποντιακής λύρας και τα παραδοσιακά
κεράσματα.

- Και ντο νόσπημα πα έταν!

ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΤΩΝ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΩΝ ΜΑΣ

ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Μέτρα που θα εξασφα-
λίσουν την αποκατάσταση
των Ποντίων της Σοβιετικής Ε-
νώσης οι οποίοι έρχονται στη
χώρα μας, πρόκειται γρήγορα
να τεθούν σε εφαρμογή όπως
δήλωσε ο υπουργός Εσωτερι-
κών κ. Θεόδωρος Κατριβάνος.

Συγκεκριμένα υποσχέθηκε
τα εξής:

1) Την νοίκιαση κεντρικού ξε-
νοδοχείου για τη δημιουργία
κέντρου υποδοχής των Ποντί-
ων.

2) Τη σύσταση επιδόματος
ΟΑΕΔ, τουλάχιστον για 6
μήνες.

3) Την ανεύρεση χώρου στην
Αθήνα για την εγκατάσταση
των τροχόσπιτων που θα μετα-
φερθούν από την Καλαμάτα.

Επίσης, ο υπουργός Εσωτε-
ρικών υποσχέθηκε την με ο-
ποιοδήποτε τρόπο ενίσχυση

της πρωτοβουλίας του
ΚΕΠΟΜΕ, για τη δημιουργία
της ποντιακής πόλεως Ρωμα-
νία, που για το σκοπό αυτό
ΚΕΠΟΜΕ άνοιξε ειδικό λογα-
ριασμό στην Αγροτική
Τράπεζα με αρ. 4265/35167.

Τέλος, ο κ. Κατριβάνος ανέ-
θεσε σε ειδικό συμβούλιο την
παρακολούθηση της υλοποίη-
σης των ανωτέρω συμφωνιών.

Ακόμα το θέμα της
αποκατάστασης των συμπα-
τριωτών μας συζητήθηκε
ευρύτατα στη συνάντηση των
κ.κ. Μητσοτάκη, Παπανδρέου
και Φλωράκη και συμφωνή-

θηκε να συγκροτηθεί ειδική ε-
πιτροπή υπό τον υπουργό Εξω-
τερικών κ. Σαμαρά, η οποία θα
αναλάβει να αντιμετωπίσει τα
προβλήματα που τους απασχο-
λούν.
Σύμφωνα με τους υπολογι-
σμούς ο αριθμός των συμπα-
τριωτών μας που θα έλθουν
στην Ελλάδα θα ξεπεράσει τις
100.000. Εκτιμάται τέλος ότι
το μεγάλο μέρος των Ποντίων
θα εγκατασταθεί στη Θράκη
και στη Μακεδονία. Εμείς
ευχόμαστε όπως όπως
αποκατάσταση γίνει όσο το
δυνατόν πύ σύντομα.

ΠΕΖΟΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ το 1985, γράφει:

Ήταν η γένετίρα μου της επαγγελματίας για τη ζωή μου. Θυμάμαι τα ζεστά χάρδια των στοργικών γονιών μου και μαντεύω τη χαρά τους την ώρα της γέννησής μου. Θυμάμαι τα πρώτα κελαδήματα των πουλιών, τη μελωδία του ποντιακού τραγουδιού και τον αχό της λύρας.

Ακουγα τις αφηγήσεις της μάνας μου για τους προγόνους και τον ξεριζωμό. Ακουγα και το τραγούδι της για τις χαρές και τους καημούς τους. Εβλεπα να χορεύουν τον πυρρήχο άντρες μεσήλικοι και τον πατέρα μου επικεφαλής και αποθαύμαζα το μεγαλείο του χορού και την ανδρείοσύνη τους. Και ήμουν μικρό παιδί και μου έγιναν όλα τούτα ψυχικά βιώματα.

Οι παιδικές μου αναμνήσεις με συνοδεύουν. Επηρεάζουν πάντα τα σκιρτήματα της καρδιάς και τους στοχασμούς του νου. Με σαγηνεύει η Ποντιακή Μούσα, με συγκινεί και με εμπνέει. Τίποτε δε μπορεί να με αποσπάσει από τα βιώματά μου.

Στο ναό της μούσας των προγόνων μου ασκητεύω από ψυχική ανάγκη. Γύρω από τον πυρήνα αυτού του πονήματος μοχτώ από χρόνια και με ποικίλους τρόπους: Διαλέξεις, πνευματικά συμπόσια, ραδιοφωνικές εκπομπές. Οι παράγοντες "συγκίνηση, εντύπωση, επικαιρότητα" επηρεάζουν σημαντικά, στις περιπτώσεις αυτές, την προσπάθεια του ομιλητή και την κρίση του ακροατή. Ο αναγνώστης ενός βιβλίου είναι πίο αντικειμενικός. Ξεφυλλίζοντάς το πολλές φορές, ελέγχει το περιεχόμενό του πιο άνετα. Απαιτεί επομένως περισσότερα. Οι διαφορετικοί αυτοί όροι, ήταν φυσικά να επηρεάσουν τον τρόπο τούτης της εργασίας.

Τη χαρά της δουλειάς ήδη την ένοιωσα. Είναι ανθρώπινο να περιμένω και το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Θεωρώ χρέος μου, να ευχαριστήσω όλους εκείνους, που βοήθησαν τη λαογραφική μου προσπάθεια. Σε όσους έφυγαν ήδη από τη ζωή στρέφω με ευλάβεια τη σκέψη μου. Τη μνήμη τους θα θερμαίνει πάντα η αγάπη μου.

Θεσσαλονίκη 10 Σεπτεμβρίου 1981
ΣΤΑΘΗΣ Ι. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ

Θα ήταν παράλειψή μου αν δεν παρέθετα το κείμενο που έγραψε στην Δεύτερη έκδοση του παραπάνω βιβλίου ο Στάθης Ευσταθιάδης καθώς και το κείμενο του Εκδότη της Α' έκδοσης Τάσου Κυριακίδη.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

Στον πρόλογο της Α' έκδοσης έγραφα ανάμεσα στα άλλα: "Τη χαρά της δουλειάς ήδη την ένοιωσα. Είναι ανθρώπινο να περιμένω και το ενδιαφέρον του αναγνώστη."

Οι φίλοι της ποντιακής μούσας τίμησαν το έργο. Τα 2.500 αντίτυπα του εξαντληθέντα μέσα σε λίγους μήνες. Εκφράζω προς όλους θερμές ευχαριστίες.

Σε όσους διατύπωσαν κριτικούς στοχασμούς - είναι ενδεικτική η παράθεση εδώ σχετικών αποσπασμάτων - δεν περιορίζομαι μόνο να εκφράσω ιδιαίτερες ευχαριστίες. Οι στοχασμοί τους με κάνουν να αισθάνομαι βαρύτερη την

Επιμέλεια - Παρουσίαση: Οδυσσέας Γ. Γωνιάδης

ευθύνη για τα επόμενα βήματα. Νομίζω πως έτσι θα ολοκληρώνα την ικανοποίησή τους.

Πέρα από όποια προσωπική ικανοποίηση από όποιο βραβείο, ένα γεγονός έχει για μένα ξεχωριστή σημασία: η σχέση και συνεργασία μου με τους απλούς ανθρώπους του Λαού. Αντλώντας από τη δεξαμενή της ψυχής και του πνεύματός τους και προσφέροντας στο βωμό της ζωής τους, αισθάνομαι τον πνευματικό μόχτο όχι μόνο πίο συστηματικό, αλλά και πίο αληθινό, κοινωνικό, ανθρώπινο.

Για τον κύριο στόχο του έργου θέλω να τονίσω: βασική επιδίωξη δεν ήταν η λαογραφική έρευνα για τη γεωγραφική τοποθέτηση κάθε τραγουδιού, την κατάταξή του σε κατηγορία κ.λ.π. Στόχος ήταν με την έρευνα να σηματοδοτούν τα στοιχεία που προσδιορίζουν τη στάση, τη συμπεριφορά της ποντιακής ψυχής σε ώρες κρίσιμες. Και τα στοιχεία αυτά τα δίνει η Μούσα της, που διαλαλεί τις αρετές και την πίστη των Ποντίων στα ιδανικά της ζωής. Φανερώνει ακόμη την εθνική, κοινωνική και πολιτισμική τους φυσιογνωμία. Ετσι, η γνωριμία των Ποντίων με τους άλλους αδελφούς Έλληνες γίνεται πίο σωστή και η παρουσία τους στο νεοελληνικό βίο πίο γόνιμη, πίο μεστή.

Θεσσαλονίκη 15 Ιανουαρίου 1986
ΣΤΑΘΗΣ Ι. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ
Λίγα λόγια του εκδότη (Α' έκδοσης)

Στα πλαίσια της εκδοτικής διαδικασίας γνωρίζουμε από κοντά τους συγγραφείς. Ζούμε την αγωνία τους και συμπάσχουμε μαζί τους ως στην τελική διατύπωση των στοχασμών τους. Συνεργαζόμαστε με τον δημιουργό και η αποστολή μας, από την ανάγκη των πραγμάτων, γίνεται λειτουργήμα. Θαυμάζουμε τον δημιουργό και αγαπούμε το δημιούργημα, σα να είναι δικό μας.

Στην περίπτωση όμως του Στάθης Ευσταθιάδη νοιώθουμε κάτι το εντελώς διαφορετικό: Με συνθήκες απίστευτες σπουδάζει και φτιάχνει το όλο συγγραφικό του έργο. Έχει αστάλινη θέληση και παθολογική αγάπη στις μούσες. Θαρρείς και με τρόπο μαγικό κάνει τα σκοτάδια φως. Στοχάζεται βαθιά και έχει άκρα επιμέλεια. Η υπομονή του δεν έχει όρια.

Σαν εκδότης και ιδίως σαν άνθρωπος δοκιμάζω μία φοβερή ψυχική δόνηση με τούτη τη μελέτη. Ένας υπέρροχος αγωνιστής του πνεύματος και της ζωής αποκαλύπτει το μεγαλείο της ποντιακής ψυχής. - εκείνου που κρύβεται κάτω από τις νότες της μούσας της - με τρόπο συγκλονιστικό. Είναι έρευνα επιστημονική, ιστορική, λαογραφική, ακόμη και ψυχολογική. Το λογοτεχνικό στοιχείο διαφαίνεται καθαρά στα κείμενα κι ας μη επιδιώκεται τούτο από τον συγγραφέα.

Το έργο τούτο, όπου δίνεται ανάγλυφα και συμπυκνωμένα η ιστορική τροχιά του ποντιακού ελληνοισμού, προσφέρεται σαν πνευματική δρόσος και μήνυμα ομορφιάς για τη σημερινή ζωή. Είναι, προ πάντων, προσφορά πολύτιμη στις επερχόμενες γενεές.

Τάσος Κυριακίδης

Για τον Στάθης Ευσταθιάδη θα ξαναδιαβάσετε στο επόμενο φύλλο. Επειδή όμως πιστεύω ότι κάποιοι θα θελήσουν να βρουν και να αγοράσουν το βιβλίο του, παραθέτω τα πλήρη στοιχεία της έκδοσης.

Δρ. Στάθης Ι. Ευσταθιάδης, Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών "Τα τραγούδια του Ποντιακού Λαού", "Πολύτιμο Κεφάλαιο της Λαογραφίας μας", Β' Έκδοση, Εκδόσεις "Μαϊάνδρος" - Θεσσαλονίκη 1986, Αποκλειστικά εκδοτικά δικαιώματα:

Στάθης Ευσταθιάδης, Συγγρού 37 τηλ. 524778, 510314, Θεσσαλονίκη.

ΜΙΑ ΠΙΚΡΙΑ

Στις 13-11-89 ο κ. Ιάκωβος Καμπανέλλης, σημαντικός θεατρικός συγγραφέας, επισκέφθηκε τα γραφεία και τους χώρους της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, παρακολούθησε για λίγο την δοκιμή της χορωδίας μας και στη συνέχεια έκανε μια μικρή εισήγηση για πολιτιστικά θέματα, κυρίως μίλησε για το θέατρο και στη συνέχεια είχε ένα μικρό διάλογο με τους παρόντες που ας σημειωθεί ήταν περισσότεροι από 60.

Σ' αυτή τη συνάντηση, για την οποία εκφράστηκε ο κ. Καμπανέλλης, με ύμνους και στην οποία ήσαν παρόντες και οι ηθοποιοί Φοίβος Ταξιάρχης, Γιώργος Ζαφιδής κ.α. έχαστην εντύπωση πως υπήρξε ένα ακροατήριο με αυτιά και επιδεικτικό μάθησης, λόγου και αντίλογου. Αν δεν υπήρξε σε μεγάλο ποσοστό λόγος ή και αντίλογος αυτό οφείλεται περισσότερο στη συσπέρση, δε σημαίνει όμως πως το ακροατήριο του ήταν "τοίχος".

Αναφέρομαι σε συγκεκριμένο δημοσίευμα της εφημερίδας "ΕΘΝΟΣ" της 9-12-89, σελ. 29, όπου κ. Καμπανέλλης

φέρει να ειπε ανάμεσα στα άλλα και τη φράση "... ώρες νόμιζα πως μιλούσα σε τοίχο..."

Αν στο δημοσίευμα αποδίδεται σωστά η φράση του κ. Καμπανέλλης δεν έχω παρά να εκφράσω την λύπη μου για το ατόπημά του.

Οδυσσέας Γωνιάδης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

συνέχεια από την 1η σελ. προσφέρουν εργασία, να στελετώ το τηλέφωνο και το όνομα του χωριού, της Κοινότητας, του Δήμου, του Συνεταιρισμού ή το τηλέφωνο και τη διεύθυνση του επιχειρηματία στη διεύθυνση:

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Π.Ε.Π.Σ. Βασιλέως Ηρακλείου 41 Τηλ.: 285.225 - 285.343 - 239.880

Όσοι θέλουν μπορούν να καταθέσουν χρήματα στον υπ' αριθμ. 480001-2 λογαριασμό της Εθνικής Τράπεζας για τη δημιουργία ταμείου κοινωνικής

Η ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η ώρα της εκπομπής

Κάθε Τετάρτη και από ώρα 18.35 έως 20.30 ακούεται η φωνή της Λέσχης από το ραδιοφωνικό σταθμό "ΤΥΠΟΣ FM".

Δραστηριότητες της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

από 1-1-89 έως 31-12-89

- 25-1-89 συγκροτήθηκε το νεοεκλεγέν συμβούλιο σε σώμα και ανατέθηκαν αρμοδιότητες στα μέλη του Δ.Σ.
- Λειτουργία της Ταβέρνας της Λέσχης.
- Εκδοσης μηνιαίας εφημερίδας "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ".
- Ανάβαση από το θεατρικό όμιλο της Λέσχης θεατρικής παράστασης "Ο Ξενιτέας", στη Βέροια, Νάουσα, Αλεξάνδρεια κ.λ.π.
- Συμμετοχή του χορευτικού συγκροτήματος της Λέσχης σε εκδηλώσεις ΚΑΠΗ Βέροιας.
- Συμμετοχή καλλιτεχνικών τμημάτων της Λέσχης στην παρέλαση της 25ης Μαρτίου.
- Προμήθεια ειδών εξοπλισμού Ταβέρνας.
- Συμμετοχή χορωδίας σε εκδηλώσεις του 10ήμερου Ειρήνης.
- Διοργάνωση ομιλίας στην Αντωνιάδαιο Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών.
- Πραγματοποίηση κοινών συνεδριάσεων Δ.Σ. - Τεχνικών και Οικονομικών Επιτροπών για την επίλυση προβλημάτων λειτουργικότητας Ταβέρνας και ολοκλήρωση της διαδικασίας για την έκδοση της άδειας κατασκευής του Πνευματικού Κέντρου.
- Συμμετοχή μελών του Δ.Σ. στις εργασίες συνεδρίου του Σωματείου "Παναγία Σουμελά", Π.Ε.Π.Σ.
- Συμμετοχή της Λέσχης σε προγράμματα ΝΕΛΕ.
- Συμμετοχή καλλιτεχνικού τμήματος της Λέσχης στην παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου.
- Πραγματοποίηση ψυχαγωγικών συναντήσεων στην ταβέρνα.
- Κατάθεση μελέτης για την έκδοση άδειας ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου.
- Προγραμματισμό για εκδήλωση Χριστουγεννιάτικης γιορτής στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών (ομιλία, επίδειξη ποντιακών χορών, απονομή τιμητικών διακρίσεων, εμφάνιση χορωδίας κ.λ.π.).
- Συνάντηση με εκπαιδευτικούς του τοπικού τύπου για την πορεία της ανέγερσης του Πνευματικού Κέντρου.
- Συνάντηση με εκπαιδευτικούς της τοπικής ραδιοφωνίας σχετικά με τη δυνατότητα παρουσιάσεως και άλλων ποντιακών εκπομπών.
- Πραγματοποίηση εκδήλωσης για τη συμπλήρωση ενός χρόνου (γενέθλια) της ποντιακής εκπομπής της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας.
- Εκδοση του 12ου φύλλου του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ".

ΟΙ ΒΑΝΔΑΛΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΙ ΤΟΥΣ

Τον τελευταίο καιρό το κακό παράγινε, γιατί είναι αδιανόητο στις μέρες μας, να υπάρχουν βάνδαλα και ρυπαροί της ποντιακής μουσικής. Οι "ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ" αυτοί λυράρηδες, κάθονται αναπαυτικά απέναντι από το μικρόφωνο του συγκροτήματος του χορευτικού κέντρου που εργάζονται, παίρνουν ύφος καλλιτέχνη ολκής και σκοτώνουν χωρίς φόβο και με αναισθησία μεγάλη ότι όμορφο έχει μέσα της η ποντιακή μουσική.

Αρχίζουν το ποντιακό πρόγραμμά τους, γιατί υπάρχει και λαϊκό πρόγραμμα με μπουζούκι, με χορούς τσιφτετέμα και τελειώνουν με χορό

κοιλιάς και ημιγρίων φυλών της Αφρικής. Και για να μη τους αδικήσω, κάπου - κάπου, σαν δαση στην έρημο του τσιφτετελιού, παίζω και κανένα τίκ ή κότσιαιρι για τους πίο απαιτητικούς θεατές - ακροατές.

Ορισμένες φορές πάλι, στο φινάλε του ποντιακού προγράμματος, ακούγεται το απαράδεκτο τραγούδι σκοπός "ΚΑΡΑΛΑΖΟΣ" που καθόρθω με την αδιαφορία μας και την ανοχή μας, να γίνει σουξέ της εποχής. Αυτό ο σκοπός, αυτό το τραγούδι, που δεν γνωρίζω τις ρίζες του, πιστεύω ότι κηλιδώνει την πο-

συνέχεια στην 4η σελ.

Περαιτέρω για τα Ποντιακά Σωματεία Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΚΡΙΤΕΣ

ΣΤΑΘΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

(ΓΕΡΟ ΣΤΑΘΗ)

ΑΚΡΙΤΕΣ - ΔΙΓΕΝΗΣ - ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

συνέχεια από το προηγούμενο

Από τ' Ακριτικά τραγούδια την Αρπαγή της καλής του Ακρίτα την τραγουδούσαν στον χορό "Ομάλ", δηλαδή, τον ήσυχο χορό με τον αργό βηματισμό και τον ιδιαίτερο ρυθμό. Κάθε στίχος τραγουδιών δύο φορές. Επειτα τραγουδούσε δεύτερος τραγουδιστής τον ίδιο στίχο δυνατά και με τον στόμφο, σαν να ήθελε να ζωντανέψει τον ήρωα μέσα στον στίχο. Κι άκουαν όλοι με κατανύξη. Ο χορός έπαιρνε έτσι με αργά και βροντερά πατήματα και με τον ρυθμό του τραγουδιού τη μεγαλοπρέπεια αρχαίας ιεροτελεστίας".

Συμπέρασμα όλων των προηγούμενων προκύπτει (Κ. Ρωμαίος, Αρχαίον Πόντου τόμ. 17 σελ. 155) ότι στο μέλλον επιβάλλεται να δίνουμε στα Ακριτικά του Πόντου, τόσο στα τραγούδια, όσο και στις παραδόσεις, προσοχή πολύ περισσότερη από όση διατίθεται για οποιαδήποτε άλλη περιοχή της Μ. Ασίας.

Η προσοχή μας θα στρέφεται σε κάθε ιδιορρυθμία που απαντά στον Πόντο και δεν συνηθίζεται αλλού, είτε προκύπτει για διαφορά σε ονόματα προσώπων και συμβάντων, είτε για διαφορά σε μοτίβα. Οι λόγοι που συνέβαιναν για να διατηρηθούν τόσα αρχαία στοιχεία στη γλωσσική παράδοση του Πόντου, οι ίδιοι φυσικά να ισχύουν και για τη διατήρηση παρόμοιων αρχαίων στοιχείων και στη λαογραφική παράδοση τη ίδιας περιοχής.

Μία από τις όχι λίγες θεματικές αυτές ιδιορρυθμίες των Ακριτικών του Πόντου, μάλιστα μία από τις πιο πολύτιμες και περιέργες είναι αυτή που συνδέει το Ακριτικό Ποντιακό τραγούδι, με τον αρχαίο ελληνικό μύθο για την Αλκήστη.

Η ανάμιξη του Διγενή προσωπικά μέσα στην υπόθεση του κληρονομημένου από την αρχαιότητα μύθου προκαλεί δύο αξιόλογες τροποποιήσεις και συνεπώς, δύο απόψεις στο όλον θέμα, τις εξής:

Η πρώτη αφορά το νόημα της αυτοθυσίας της νέας γυναίκας για χάρη του άντρα της. Η αρχαία Αλκήστη προβαίνει στην αυτοθυσία της για έναν άντρα, όχι ιδιαίτερα σπουδαίο. Αλκήστη και Αδμήτος είναι ηθικά άνισοι. Η σημερινή όμως γυναίκα του Ποντιακού τραγουδιού παρουσιάζεται σύμμετρα σε ανδρικό, σωστότερα μάλιστα. Θα έλεγε κανείς ότι, με την πρόβληξη αυτοθυσίας της υψώνεται έως το μεγαλειώδες ανδρικό του συζύγου της, που δεν είναι μόνο ο άνδρας της, αλλά και ο πιο δυνατός και πιο άξιος άνδρας του μεσαιωνικού και του νεώτερου Ελληνισμού. Για έναν τέτοιο αξίζει η θυσία ακόμα της ζωής της. Για το αυτό, όταν της λένε ότι έχει να ζήσει αυτή άλλα σαράντα χρόνια, και την ρωτούν αν δέχεται να δώσει τα μισά, περή-

φανη εκείνη, απαντάει ότι, με χαρά της δίνει τα μισά, σ' άλλες παραλλαγές αποκρίνεται με τον εξής περίφημο στίχο (Λαογραφία 1 σελ. 249):

- Και τα σεράντα δὶγ' ατονκι ἄλλα σεράντα τόσα.

2. Η δεύτερη περίπτωση αφορά το θέμα της πάλης ενός θνητού με τον ακατάβλητο Δαίμονα τού θανάτου. Ο αρχαίος Θάνατος όπως περιγράφεται στο μύθο της Αλκήστης έχει κοινά χαρακτηριστικά με τον Χάρο της νεοελληνικής Λαογραφίας. Και ο αρχαίος στην Αλκήστη, και ο σημερινός στα Ακριτικά και τα Μοιρολόγια, παρουσιάζεται ως σωματικά δυναμικός, και επίσης ως αδιάφορος και σκληρόκαρδος, που συμποσιάζει πλάγι στους νεκρούς (Θάνατον φυλάξω πίνοντα τύμβου πλίσσον. Αλκή-

στις στίχ. 844), ή με τους νεκρούς ως υπηρέτες του σμυποσίου του.

Εξάλλου τον ρόλο του θνητού στον αρχαίο μύθο έχει ο Ηρακλής, ενώ στα Ποντιακά τον έχει ο νέος Ηρακλής, ο Διγενής. Και ο αρχαίος ο Ηρακλής και ο σημερινός Διγενής, θ' αρπάξουν τον Χάρο με τον ίδιο τρόπο παλέματος, σφίγγοντας δυνατά τη μέση του. Ελατήρια επίσης που προκαλούν το πάλημα τούτου του θνητού και του Χάρου είναι τα ίδια, επειδή τμήμα της νίκης είναι το αν θα κερδηθεί ή όχι μία ζωή, που ο Χάρος έρχεται τη στιγμή εκείνη να την πάρει. Και στην αρχαία και στη νεοελληνική περίπτωση το πάλημα πραγματοποιείται, ο δυνατός θνητός νικά τον Χάρο και η ζωή που κινδυνεύει κερδίζεται. Δεν έχει ιδιαίτερη σημασία ότι στον αρχαίο μύθο κερδίζεται μόνιμα,

ενώ στη νεοελληνική παραλλαγή τούτου είναι προσωρινό, διότι ο Χάρος ή επιστρέφει και στήνει ενέδρα ή στη συνέχεια της πάλης χρησιμοποιεί δόλο (τρικλοποδιά ή πίσισμο από τα μαλλιά), ή ξεμακραίνει και παρά το στοίχημά τους, χρησιμοποιεί το τόξο του. Όλες αυτές οι αντικανονικές επιτυχίες του Χάρου δεν είναι παρά η καλύτερη ομολογία της ήττης του.

Και μόνα τους αυτά τα τελευταία αντίστοιχα παραδείγματα μας δείχνουν πόσο ιδιόρρυθμα στοιχεία περιέχει η Ποντιακή Ακριτική ποίηση, και πόσο χρήσιμα μπορούν να μας αποβούν στην προσπάθεια εξακριβώσεως κοινών ή έστω, παρόμοιων σημείων παραδόσεως μεταξύ αρχαίας και νεώτερης ζωής, γράφει σαν επίλογο ο Κ. Ρωμαίος.

Συνεχίζεται

"Μάνα κλάψον και φτουλίγ' και σύρον τα μαλλία σ'"

Πρόσφατη φωτογραφία από τον Πόντο

- Οι παραδοσιακοί μας χοροί επιζούν!

- Η ποντιακή λαλιά εξακολουθεί ν' ακούγεται!

ΟΙ ΒΑΝΔΑΛΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΝΔΑΛΙΣΜΟΙ ΤΟΥΣ

Συνέχεια από την 3η σελ.

νιακή μουσική και την τραυματίζει θανάσιμα.

Στη συνέχεια, οι κύριοι αυτοί "καλλιτέχνες" με την ικανοποίηση ζωγραφισμένη στο πρόσωπό τους και μέσα σε ένα κλίμα αδιαφορίας των θαμώνων που και που ακούγεται ένα χλιαρό χειροκρότημα, κατεβαίνουν από το σανίδι, θρονιάζονται σε κάποιο τραπεζάκι παραγγέλλοντας το καθιερωμένο πλέον ουσιαστικό, λές και επιτέλεσαν το καθήκον τους απέναντι στην οικογένειά τους και στην κοινωνία. Αμέσως μετά στο σανίδι ανεβαίνει ο μουζουξής ή αρχίζει με τσιφτετέλι ή φυσικά τελειώνει με τσιφτετέλι. Ποιός όμως μπορεί να τον κατηγορήσει; Το όργανο αυτό, το μουζουκί, είναι άρρηκτα δεμένο με το ζεμπέκκι και το τσιφτετέλι.

Η λύρα όμως ποιά σχέση έχει

με το τσιφτετέλι, αγαπητοί μου φίλοι; Το ελληνικό παραδοσιακό όργανο, η λύρα, κατά τη δική μου άποψη, δεν συμβιβάζεται με κανένα ρυθμό που έχει σχέση με χορούς, των ζουλού και απάτσι, των ινδιάνων της Αμερικής.

Είμαι δε τόσο βέβαιος, επίσης ότι η λύρα σαν όργανο χρησιμοποιήθηκε και πρέπει να συνεχίζει να χρησιμοποιείται μόνο για ελληνική ποντιακή μουσική και χορούς.

Είναι λυπηρό όμως, το γνήσιο αυτό ελληνικό όργανο να χρησιμοποιείται για τουρκόφερτους σκοπούς και τραγούδια και κάτω από την μουσική αυτή να χορεύουν και να διασκεδάζουν τα παιδιά μας, η ελληνική ποντιακή ή όχι νεολαία. Είναι το ολιγότερο μου μπορώ να πώ, το γεγονός αυτό, ιερουσίλια.

Οποια και αν είναι τα κίνη-

τρα της πράξης - της ενέργειας αυτής, οικονομικά ή όχι, δεν νομίζω ότι πρέπει να είναι ικανά να μας υποχρεώσουν να σιωπήσουμε, γιατί τρίζουν τα κόκκαλα του ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ της λύρας Γώγου Πετρίδη και όλων των προγόνων ποντίων μας.

Νομίζω πως τώρα είναι καιρός να φροντίσουμε να διατηρήσουμε την ποντιακή μουσική άσπιλη αν είναι δυνατόν από τους ευρωποντιακούς ή τουρκοποντιακούς σκοπούς. Βέβαια, όλα αυτά δεν σημαίνουν πως δεν επικροτώ την εξέλιξη και ότι είμαι αρτηριοσκληρωτικός, μα και η εξέλιξη και η βελτίωση της ποντιακής μουσικής δεν σημαίνει αλλαγή της βάσης πάνω στην οποία στηρίχθηκε η ποντιακή μουσική τόσους αιώνες. Δεν σημαίνει επίσης ότι στο βωμό της εξέλιξης πρέπει να θυσιάσουμε κάποια ιερά στοιχεία της ποντιακής φυλής που αφορούν

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ

ΟΝΩΡΙΑΔΑΣ - ΒΙΘΥΝΙΑΣ

Του Αρίσταρχου Τσαμασλίδη

Γιατρού

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ, ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΘΡΥΛΟΣ

συνέχεια από το προηγούμενο

Είδαμε την ιστορία της μετοικεσίας της οικογένειας της μητέρας μου, των Κοροξενάντων, όπως μας τη διηγήθηκε ο θεός μου Γιώργος Παπαδόπουλος. ΑΞΙΖΕΙ τον κόπο, γιατί δεν είναι λιγότερο συναρπαστική, να δούμε και την ιστορία μετοικεσίας της οικογένειας του πατέρα μου, δηλαδή των Ορτουλιδών. (Τσαμασλάντ', Τσαβταράντ', Τσαχουράντ', Καραπουλουτάντ', κ.λ.π.).

Την ιστορία αυτή πήρα από τον σεβαστό και πολύ αγαπητό μου θείο, Παύλο Τσακιρίδη, έγκριτο χορικό και βουλευτή Κοζάνης. Εξηγεί ακόμα η ιστορία αυτή, το γιατί, ενώ οι Πόντιοι κατά κανόνα σενιτεύονταν ή μεταναστεύαν στη Ρωσία, οι δικοί μας οι πρόγονοι μετοίκησαν σε άλλη περιοχή της Τουρκίας και μάλιστα στην περιοχή Καρά - Σού.

Το συγκινητικό, - τι λέω, το συγκλονιστικό, - και κάτι που τιμά την όμορφη ράτσα μας, τους Πόντιους, είναι ότι η "καλομάνα" η Τσακιρίδου (το γένος Αθανασιάδη) όντας στη δύση του βίου της σε ηλικία 81 ετών και με πεντακάθαρο μυαλό - = ένα μήνα πριν πεθάνει - κάλεσε το γιο της, (τον θείο Παύλο) και του διηγήθηκε την ιστορία αυτή, που την είχε ακούσει από το στόμα το ίδιο του κεντρικού ήρωα, από τον παππού της Γιάννη Αθανασίου Αθανασιάδη.

Το συγκινητικό, λοιπόν, είναι, ότι η μάνα αυτή, που με χίλιες στερήσεις σπούδασε το γιο της, (μέχρι και πουρνάρια κουβαλούσε ζλαϊκα στον ώμο από το χωριό Κοιλιάδα στην Κοζάνη, για να ζεσταίνει το χειμώνα και να μπορεί να

διαβάσει άνετα), δεν ζήτησε πλούτη και μεγαλεία. Μόνο ένα πράγμα, που με τη σειρά της υποσχέθηκε και κίνηστον παππού της. Να διηγηθεί την ιστορία στο μορφωμένο γιο της, αυτός να την ακούσει προσεκτικά, να την καταγράψει και να την δημοσιεύσει, για να μην χαθούν τα "παλιά" και προπάντων για φιλολογικό μνημόσυνο της ΜΑΝΑΣ - ΓΗΣ της περιοχής Καρά - Σού της αείμνηστης Βαρβάρας - Φατμέ Χανούμ. Ο θεός Παύλος κράτησε την υπόσχεσή του και έτσι σώθηκε η ιστορία αυτή.

Εμείς απλώς την ξαναδιηγήσαμε:

Στην επαρχία Κοτυώρων (Ορτού) και στην περιοχή Μεσουδιέ υπήρχαν τα ορεινά και φτωχά ποντιοχώρια Μελέτ (Μελάνθιο), Σεμέν, Τσάμπαση, κ.λ.π. Στο Μελάνθιο ζούσε τα χρόνια εκείνα ένας όμορφος, με γλυκεία φωνή, πολύ ζωηρός και ενθουσιώδης νεαρός, ο Γιάννης Αθανασιάδης του Αθανασίου. Ο πολύς κόσμος τον ήξερε σαν Σαρή - Γιάννε, προσωνυμία που του είχε δοθεί από τα ζωηρά ξανθά μαλλιά του.

Ο ξένοιαστος Σαρή - Γιάννης ήταν πολύ αγαπητός στο χωριό. Όλοι μαγεύονταν από τον θαυμάσιο τραγουδιστή με τη γλυκεία μελωδική φωνή του. Συχνά τον καλούσε στο κονάκι ο μπέης του χωριού, για ν' ακούσουν τα τραγούδια του, αυτός και η γυναίκα του Φατμέ Χανούμ. Συν τω χρόνω αναπτύχθηκε μία πα-

τρική αγάπη ανάμεσα σ' αυτούς τους σεβαστούς ανθρώπους και τον Σαρή - Γιάννε. Όταν τέλειωσε το τραγούδι η Φατμέ πείραζε μητρικά τον τραγουδιστή: "Ογλού μ', χαρά στην κοπελιά, που θα κοιμίζεις στην αγκαλιά σου με τέτοιο τραγούδι". Και ο καιρός περνούσε.

* *

Είμαστε στην εποχή μετά τη λήξη του Κριμαϊκού πολέμου (1854 - 1856). Η νικημένη Τουρκία κάτω απ' την πίεση των Μεγάλων Δυνάμεων υποχρεώθηκε στην έκδοση του Σουλτανικού - Αυτοκρατορικού Διατάγματος, του "Χάττ-ι-Χουμαγιούν", με το οποίο αναγνωρίζονταν η ισότητα, η ισονομία, η ελευθερία της συνείδησης και η ελεύθερη άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων. Με βάση το διάταγμα αυτό, που επικυρώθηκε απ' το Διεθνές Συμβούλιο στο Παρίσι (Μάρτης 1856 - Συνθήκη Παρισίων), εκδόθηκαν το 1862 οι Γενικοί ή Εθνικοί Κανονισμοί των Πατριαρχείων, οι οποίοι ταχτοποίησαν τα εθνικά και εκκλησιαστικά θέματα των Ορθόδοξων Χριστιανών, που ζούσαν στην Τουρκία. Ετσι ανόσαν και οι πρόγονοί μας Πόντιοι.

Κατά το 1863, μετά το Πάσχα, πήγε στο Μελάνθιο και λειτούργησε ο Μητροπολίτης. Όλο το χωριό γέμισε την εκκλησία. Δεν έλειπε κανείς. Στην ομιλία του ο Δεσπότης, είπε, ότι με διαταγή του Σουλτάνου οι Χριστιανοί είναι πιά λεύτεροι, να τελούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα και ν' ανοίξουν δικά τους Σχολεία.

Συνέχεια στο επόμενο

και για τις άλλες περιοχές του Πόντου.

Η τραγική κατάσταση των Ελλήνων του Πόντου συγκίνησε όλον τον Ελληνισμό που έδειχνε τη συμπάθειά του με διάφορους τρόπους. Αυτοί όμως που παραστάθηκαν στο πλευρά τους ήταν οι ίδιοι οι πρόσφυγες του Πόντου που βρίσκονταν μακριά από την Τουρκία. Στις 25 Ιουλίου 1919 ο πρόεδρος του Συνεδρίου των Ποντίων Ελλήνων Β. Ιωαννίδης, με έδρα το Βατούμ της Ρωσίας, παρακάουσε με επιστολή του προς την Ελληνική Πρεσβεία της Κωνσταντινουπόλεως, γραμμένη στα γαλλικά, να βοηθήσει το δοκιμαζόμενο Ελληνισμό του Πόντου: "Σύμφωνα με ακριβείς πληροφορίες και αυθεντικές ελληνικές πηγές... ολιάρθιμες οργανωμένες και οπλισμένες τουρκικές συμμορίες από διάφορες περιοχές καταστρέφουν τη χώρα, βιάζοντας, σφάζοντας και συνθλιβοντας τον ειρηνικό και άοπλο ελληνικό λαό. Σήμερα από ειδικούς απεσταλμένους πληροφορηθήκαμε ότι οργανώθηκε και θα εκτελεστεί γενική σφαγή του ελληνικού Πόντου.

Συνεχίζεται

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Του ΚΩΣΤΑ ΦΩΤΙΑΔΗ

Καθηγητή - Συγγραφέα

Συνέχεια από το προηγούμενο

Στις 20 Μαΐου 1919 ο αρχιμανδρίτης Τραπεζούντας Πανάρετος, σε μιά πολυσέλιδη έκθεσή του προς το συνταγματάρχη Κατεχάκη, αποκάλυπτε με στατιστικά στοιχεία το μέγεθος της ως τότε βαρβαρότητας των Τούρκων. Αναφέρει αποσπάσματα της έκθεσης: "... Η επαρχία Αμασειας είχε ρό του πολέμου 136.768 ελληνικό πληθυσμό. Εκ του ολικού

την ύπαρξής της.

Με το κείμενό μου αυτό υποβάλλω έκκληση σε όλους εσάς φίλοι μου να καταβάλλετε προσπάθειες ώστε η ποντιακή μουσική να μείνει στη θέση που της αξίζει μέσα στο χώρο της ελληνικής μουσικής.

Παρακαλώ δε το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, αντίγραφο του κείμενου αυτού έχω την υποχρέωση να υποβάλω, να κάνουν ότι είναι δυνατόν κατά την κρίση τους, ώστε στο τέλος αυτού του αγώνα, εμείς να είμαστε οι νικητές.

Ευχαριστώ Φιλικά Γ. Χειμωνίδης